

anurilor

6 interviuri realizate de Sanda FAUR — Fotografii de S. STEINER

Mircea ALBULESCU

— Sper că n-ai nimic împotriva dacă te provoc la această scurtă convorbire cu o frază pe care am mai scris-o cândva aproximativ la fel: anul acesta, lui Mircea Albulescu i s-a oferit în sfârșit prilejul de a ne convinge de «Puterea» și «Adevărul» talentului său.

— Anul '72, ca și '71, '70, ca și ultimii 25 de ani, de când mama mi-a legat cravata de gât și m-a împins în lume (dar nu-mi aduc bine, aminte dacă a făcut-o sau nu pe ușa principală), a fost un an ciinesc, de frământare, de luptă încrâncată, de speranță și iar de luptă. Dacă a fost ceva care să-l deosebească, aceasta se datorează nu mie, ci spectatorilor.

— Eu aș zice să fi început, mai diplomat, cu regizorii. Cu regizorul care ți-a dat rolul și ocazia de a-ți sufla mințile și a ne arăta ce ești în stare: într-un film politic de asemenea forță. Cu scenaristul: un erou comunist de anvergura, nuanțele, subtilitatea și dramatismul lui Pavel Stoian, un erou care să sintetizeze și să evoce o întreagă epocă, nu ne este oferit de filmul românesc chiar în toate zilele. Dumneata te-ai aflat față în față cu un titan și, n-am ce spune, i-ai ținut admirabil piept.

— Înțeleg că vrei să vorbim de toamna lui '70: atunci m-a abordat Manole Marcus pentru rolul lui Pavel Stoian. '72 a fost anul examenului cel mare, anul spectatorilor, cum am mai zis. Iar rostul fiecărui examen este, cum se știe, să iei după aceea munca de la capăt, cu pretenții și mai mari din partea examinatorilor.

— Am priceput și am notat: Albulescu rîvnește la un nou an ciinesc, de frământare, de luptă încrâncată; adică la un nou rol mare. Poate chiar din nou la rolul unui erou comunist. Poate din nou la un film politic, genul de artă care preocupă la ora aceasta conștiințele dintre cele mai lucide și angajate ale lumii.

— Nu doresc aceasta numai pentru mine. '72 a fost anul în care s-a dovedit că problemele critice ale cinematografului românesc stau în spatele aparatului de filmat și nu în fața lui. '72 e un an foarte important pentru că actorii—și dă-mi voie să enumăr cîteva dintre ei: pe Besoiu, Amza Pellea, Margareta Pogonat, Cornel Coman, Gotescu, Lazăr Vrabie—au pus mina pe putere, aducînd și în film unul dintre atuurile care au făcut ca teatrul românesc să fie recunoscut ca o forță în întreaga lume: arta actorului. Este anul care a dat o măsură ce nu va putea fi ignorată și care creează responsabilități grave. Un asemenea grup valoros de actori—cum nu au multe cinematografii—obligă imens. Mai ales pentru că actorul e, fatalmente, un element perisabil: trebuie folosit bine azi, aici, acum. Factorul timp operează, cum se știe, ireversibil în viața unui actor.

— În viața oricui, Mircea Albulescu, consolează-te.

Lazăr VRABIE

— Anul acesta, stimate Lazăr Vrabie, ai reintrat cu forță în filmul românesc: prin ușile pe care ți le-au deschis larg «Puterea» și «Adevărul». Ne-ai făcut pe toți să regretăm niște ani care au trecut cam degeaba.

— Te referi la absența mea din cinematografie, cred, pentru că cu teatrul am avut relații mai strînse și mai continue, chiar dacă nu de prea mare strălucire. Da, am lipsit din film din 1966, de la «Castelani». Într-un articol al lui Titus Popovici apărut în revista «Cinema», și în care făcea o strălucită analiză a problemelor cinematografiei noastre, autorul întreba și el — citez, firește, din memorie: «Cine răspunde de faptul că Lazăr Vrabie nu a mai avut, de la «Valurile Dunării» pînă la «Puterea» și «Adevărul», un rol pe măsura forțelor lui?» Eu aș răspunde că, din nefericire, nu răspunde nimeni. Și că din fericire răspundem noi toți. Adică și eu. Anul '71, în care am lucrat la filmul lui Titus Popovici și Manole Marcus, a compensat pentru mine, ca actor, anii de tăcere. De așteptare. De așteptare plină de răbdare și încredere: mai ales în Titus Popovici.

— De ce anume în Titus Popovici?

— Cunoșteam ideile lui Titus pentru acest film, am cunoscut prima variantă a scenariului.—scrisă cu trei ani înaintea ultimei — i-am urmărit căutările, frământările și exigențele lui imense, explicabile de vreme ce filmul încerca o sinteză dialectică a dezvoltării societății noastre din ultimele decenii. Știam că scrie rolul colonelului Olariu pentru mine și l-am așteptat, cum îți spuneam, cu neclintită încredere și răbdare.

— Iar așteptările s-au împlinit în '71. Dar ce a însemnat pentru dumneata anul pe care îl încheiem acum?

— Anul '72 a fost cel în care «Puterea» și «Adevărul» a ajuns în fața publicului: deci anul culegerii roadelor. Dar și anul artistic în care am semănat: regizorii au reînceput să mă vadă, să mă solicite. Primii au fost din nou, firește, scenaristul Titus Popovici și regizorul Manole Marcus, care mi-au încredințat în «Conspirația» (din serialul început cu filmul «Cu mințile curate») un așa-zis rol mic, care cred că va fi mare pe peliculă. Teoria după care nu există roluri mari sau mici nu mă convinge deloc, dar consider totuși că valoarea nu e dată de întinderea partiturii ci de modul—pregnant, puternic ori dimpotrivă, insignifiant—in care e scrisă.

— După cite știam, ai totuși și un rol de «mare întindere»: astă-vară ai filmat parcă în deltă, în «Ostrovul lupilor».

— Da, e un film pentru copii, un scenariu realizat după romanul lui Petre Luscoș de Geta Tarnovski și în regia lui Gh. Nagy. Sint de astă dată maior de miliție.

— Se pare că dumneata ai vocația hainei militare: și în «Puterea» și «Adevărul», și în filmul de televiziune «Haina de piele», iar acum și în «Ostrovul...».

— Ca să te convingi cît sint de dispus să-mi contrazic destinul artistic,—deși știi bine că nu sint rolurile sub actor, ci actorul sub roluri!—te anunț că-l voi interpreta pe Ipsiłanti în foarte interesanta piesă a lui Mihnea Gheorghiu, «Zodia taurului».

Florin PIERSIC

— Anul 1972? Stai să mă gîndesc cum a fost... Parcă la fel cu toți ceilalți... Adică prins pînă peste cap. Adică gonind cu sufletul la gură între Bufta, teatru și televiziune. Adică dormind uneori patru ore pe noapte. Sau nedormind deloc: cine poate așipi într-o mașină care gonește ca tu să ajungi la 7 dimineața la filmări și în alta ca să sosești la 7 seara la teatru?! Un an în care am murit adesea de oboseală și am fost fericit că mor de oboseală și că joc, într-o singură duminică, și în «Coana Chirița», și în «Oameni și șoareci», și în «Dulcea pasăre a tinereții»: adică piese una și una... Ah, să nu uit, era să mor chiar și de-a binelea: într-o scenă din filmul lui Mircea Drăgan—in care am un rolșor, un marinar străin (dar nu mi-a scris oare, în studenție, profesoara mea Dina Cocea pe o poză: «Dragă Piersic, în rolurile mici se cunoaște actorul mare»), un rol care l-am făcut cu mare plăcere și nu numai pentru că l-am lucrat cu Drăgan—intr-o scenă din acest film era să mă asfixiez pe un vapor cuprins de flăcări...

— Ai scăpat, slavă Domnului, viu și nevătămat, cum se vede. Ca să-l poți crea în grai ardelenesc, ca la mama acasă, pe acest Tit-Liviu Henția—personaj colorat-amuzant și tragic totodată, din piesa lui Everac «Un fluture pe lampă»; ca să-ți poți continua repetițiile cu Esrig la «Furtuna» de Shakespeare...

— Și îți închipui cu cîtă voluptate: n-am mai lucrat cu Esrig din timpul studenției noastre comune, de la «Vicleniile lui Scapin». Am scăpat ca să pot interpreta la timp, și cu toată forța pe care o merită un asemenea erou cu aură de legendă, pe Tudor Vladimirescu din «Zodia taurului» de Mihnea Gheorghiu, pe care-l repetăm acum cu mare interes sub îndrumarea regizorului Mihai Berechet; și ca să pot da viață, pe micul ecran, unui personaj captivant (din piesa italiană «A cui e vina?»), Gino, un șomer neajutorat și cu sufletul plin de revoltă, un pur din familia de spirit a prințului Mișkin.

— Sper că nu te-ai mulțumit anul acesta să ne sperii, în materie de film, cu pseudoasfixierea dumitale. Ori cu «Aventurile la Marea Neagră»...

— M-am străduit să urc în grad, liniștește-te. Dacă în «Tunelul» am fost simplu soldat iar în «Aventuri...» căpitan de contrainformație, te anunț că am reușit să ajung în «Parașuștii» locotenent-colonel, tot cu ajutorul regizorului Dinu Cocea. Care mă urmărește în permanență cu un ochi plin de atenție și grijă.

— Și care-ți pregătește, desigur, un viitor rol de general... — Nu am ambiții ierarhice atît de mari. «Parașuștii» va fi un film de investigație psihologică, un rol alcătuit din tăcere, din priviri grele, din stări de spirit bine stăpînite. Ambițiile mele nu sint, repet, de natură... ierarhică, ele se îndreaptă în altă direcție. Mi-aș dori ca eroii pe care-i interpretez să fie adevărați, puternici, umani, să fie realmente de azi, de aici, de la noi, să emane forță și încredere în viață. Mi-aș dori ca filmele și piesele în care joc să placă, să emoționeze, să plece omul din sală cu sufletul mai bun și cu cugetul mai pur, cu mai multă poftă de muncă, da, da, de muncă și de viață.

— Frumos tot ce-mi declari, Florin Piersic. Dar spune-mi, te rog, ce nu ți-a plăcut în '72?

— Faptul că l-am pierdut, definitiv, pe Ciprian Porumbescu. Asta nu înseamnă că nu-i doresc din toată inima lui Vitanidis să-i iasă bine filmul.

— Dar dumitale ce-ți dorești pentru noul an?

— Să-mi meargă bine. Am eu presimțirea că acest an '73, în care împlinesc 37 de ani,—deci în care cifrele se joacă în mod fast, sper, pentru mine—va fi anul meu cel mai bun.

Marcela RUSU

— Ce-a însemnat anul acesta pentru dumneata, tovarășă Marcela Rusu? Întrebarea e formulată, îți dai seama, pentru nevoile interviului, pentru că eu, și nu numai eu, știm foarte bine ce lovituri artistice ai dat în acest an...

— Aș putea să-ți răspund: consider că a fost cel mai important an al carierei mele artistice. Și nu aș greși. Dar aș prefera să încep altfel: a fost un an în care am jucat seară de seară, iar duminică câte două spectacole. A fost un an în care la nici unul dintre spectacolele în care am jucat nu a existat un scaun neocupat în sală. Mă întreb ce-și poate dori mai mult un actor...

— Roluri care să merite a fi jucate seară de seară. Și succese pe măsura lor.

— Cu riscul de a părea lipsită de modestie, trebuie să spun că le-am avut: și pe unele, și pe celelalte. Nu uita că în stagiunea trecută m-am întâlnit cu unul dintre cele mai importante roluri ale dramaturgiei universale, «Mutter Courage» al lui Brecht, și că mulți au zimbit la început, nedumeriți, sceptici, speriați chiar, la ideea acestei distribuiri. Eu i-am înțeles: rolul a fost jucat până acum întotdeauna de actrițe mari, dar toate bine trecute de o anumită vîrstă, iar înfățișarea mea nu trimitea pe nimeni cu gîndul la această mamă a trei copii, căreia îi mor toți trei pe drumurile tragice ale războaielor secolului 17, iar ea trebuie să comunice toate aceste întîmplări sfîșietoare cîntînd... Rolul e o osîndă pentru un actor, nu te lasă o clipă să respiri, să-ți uiți, să ieși din pielea personajului; dar îți dă satisfacții imense. Publicul simte și îți recunoaște dăruirea, și e oare puțin lucru să faci un spectacol Brecht la care să se imbulzească tineretul, la care să găsești cu greu un bilet?

— Și după serile de consumantă dramă brechtiană trebuia să treci, cu dezinvoltură, la serile de suculentă comedie satirică...

— Tocmai acest lucru voiam să-ți spun: al doilea eveniment al anului artistic a fost, pentru mine, comedia lui Aurel Baranga, «Interesul general», în care rolul e savuros și în care jocul este o adevărată destindere, o bucurie, dublată în permanență de un ris interior. Și în direcția dramei, și în cea a comediei, am circulat deci pe teritoriile unei dramaturgii angajate, militante, cu reale adîncimi ideologice și cu eficiență formativă.

— Și anul se încheie, dacă nu mă înșel, cu o altă premieră a lui Aurel Baranga, la Teatrul «Ion Vasilescu».

— Cu reluarea unui mai vechi succes, «Fii cuminte, Cristofor!», în care voi avea însă un alt partener, talentatul meu coleg Dem. Rădulescu, care folosește de astă dată—veți vedea— alte mijloace decît cele cunoscute dar, vă asigur, cu egală eficiență și cu egal farmec scenic.

— Ce îți dorești, ce să-ți dorim pentru noul an?

— Sănătate. Să-mi pot duce și anul acesta munca cu aceeași forță și prezență scenică.

Vasilica TASTAMAN

— Dumneata ne-ai rezervat anul acesta marea surpriză — sau, mă rog, ai oferit-o celor care nu se așteptau la ea, iar eu nu mă număr printre aceștia. Ai demonstrat, în «După cădere» de Arthur Miller, că Vasilica Tastaman nu e numai o actriță de comedie, fie ea și plină de nerv scenic, de haz și de cuceritoare naturalețe. Ci și o actriță a marilor partituri dramatice, cu adînci rezonanțe sociale. Ai demonstrat — cu un singur spectacol, de fapt cu un singur act dintr-un spectacol — că poți face infinit mai mult ca pînă acum, că poți atinge marile vibrații tragice.

— Pentru că eu știu să aștept: cu răbdare. Pentru că știu să înfrunt prejudecățile și modul rigid al oamenilor de a mă vedea: cu optimism. Pentru că știu să trec (cu seninătate!) peste ani — pot fi chiar șase! — în care să nu joc decît fleacuri. Pentru că aștept, cu încredere, să mi se ceară: nu știu să bat, nu am bătut în viața mea la ușa unui director pentru a cere un rol.

— Nu sînt convinsă că e tactica artistică cea mai fericită: anii trec totuși și ce se poate face astăzi pe scenă nu poate fi deloc lăsat pe mîine! Dar iată că pînă la urmă ți s-a cerut să joci acest mare rol.

— Din păcate, nu pe scena teatrului meu, Teatrul de comedie, și spun lucrul acesta cu amărăciune: aici aștept zadarnic de ani de zile să arăt ce pot, să mi se încredințeze o partitură mai importantă... Ideea de a juca în piesa lui Miller a fost a lui Ion Marinescu, iar curajul de a-mi încredința rolul, al conducerii Teatrului mic. Lor trebuie să le mulțumesc.

— Iar ei, dumitale... Să vorbim însă acum de anul dumitale cinematografic: și aici pregătești vreo mare lovitură?

— Nu-mi dau seama. E, în orice caz, un an foarte plin. Trei filme, trei roluri de mare întindere și extrem de deosebite între ele, care mă solicită fiecare în altă direcție. În «Păcală» — filmul lui Geo Saizescu — sînt nevasta pădurarului Mihăilescu Brăila, dar mă iubește grozav însuși Păcală...

— Care e Papaiani, firește...

— Sigur că da. În «Dragostea începe vineri», o comedie a lui Virgil Calotescu, în care îi am de parteneri și pe Liviu Ciulei, și pe Virgil Ogășanu, sînt o candidată la «Steaua fără nume» care nu izbuteste să treacă, sărăcuța, la a treia etapă și tot filmul plînge, suferă și cîntă. Iar în «Veronica» Elisabetei Bostan sînt Vulpea, da, am o mască de vulpe, mișcări feline și sînt o cochetă cu umbreluță și reviste de modă în mîină, și trec prin vreo două fabule celebre, și cînt tot timpul, cu vocea mea adevărată... Rolul e grozav, îmi place cel mai tare din ce-am făcut pe ecran.

— Deci pășim cu încredere în '73?

— Pășim...

Mariana MIHUȚ

— Presupun că despărțirea n-a fost ușoară, Mariana Mihuț... N-a fost însă nici trădătoare, pentru că, vorba cunoscută: trădare-trădare, dar am știut-o și noi, spectatori, și am consimțit cu toții, ca să zic așa.

— N-a fost ușoară, e adevărat: mi-a fost bine la Teatrul Giulești, acolo am învățat să joc și am și jucat mult în cei șapte ani. Dar gîndește-te: să fii angajată într-o trupă prestigioasă cum e cea a Teatrului «Bulandra», să te afli dintr-odată în mijlocul atîtor actori de primă mîină și să joci alături de ei, spune-mi, cine ar fi putut rezista la o asemenea înaltă tentație? Da, anul acesta înseamnă pentru mine în primul rînd pasul făcut pe scena Teatrului «Bulandra».

— Pas făcut cu dreptul, nu poți să mă contrazici. Parcă trei premiere din prima stagiune, dacă nu mă înșel?

— Două: «Mincinosul» de Goldoni și «Valentin și Valentina» de Roscin. Și în ambele m-am reîntîlnit cu Florian Pittiș, un partener cu care se colaborează perfect, cu care mă simt admirabil pe scenă.

— El — juvenil, înflăcărat și plin de vioiciune comică; dumneata — ingenuă plină de alinturi și candori fragede.

— Dacă-ai ști cît de puternic îmi displace categorisirea aceasta, cît de tare mă îndispune. Chiar cînd e formulată cu atîta bunăvoință, cum o faci dumneata. Abia aștept să am 40 de ani și să trec la compoziție, să dovedesc că pot să fac și altceva.

— Din fericire, mai ai mult de așteptat pînă atunci. Iar noi, sincer vorbind, n-avem neapărat nevoie de alte dovezi: te credem pe cuvînt. Dar, te rog frumos, Mariana Mihuț, să nu uiți din bilanțul acestui an musical-ul «Bună seara, domnule Wilde», de pe scena Teatrului «Nottara»...

— Cum o să-l uit! L-am jucat cu imensă plăcere. Deși n-am nici voce, nici studii de balet, iar pe scenă a trebuit și să cînt, și să dansez. Mi-a plăcut de mine, zău, că am avut îndrăzneală să atac un gen nou, pe o scenă nouă, cu parteneri noi.

— Te asigur că dacă nu ai fi reușit nu te-ar mai fi încîntat atît de puternic cutezanțele: ale celor ce te-au distribuit, ale dumitale... În film, pași la fel de importanți?

— Din păcate, aici nu mă pot lăuda c-am realizat mare lucru: doar nevasta lui Cotescu, receptorul din «Păcală». Dar aș vrea să-ți spun că tot ce am muncit în acest an — ca și în mulți din cei care au trecut — a fost, undeva, în adînc, captușit de nemulțumirea surdă că n-am făcut tot ce puteam face, că rămîn de prea multe ori la suprafața mea, că nu mă cheltui încă în întregime, că nu fac atîta cît aș dori. În piese bogate, cutezătoare, puternice, angajate. Și dacă m-ai întreba ce mi-aș dori pentru '73 — e momentul, parcă, al unei asemenea întrebări — ți-aș spune: vreau să joc mult, să joc bine. Vreau să nu am timp liber și să mă plîng întruna că sînt obosită. Vreau să te conving și pe dumneata că sînt și altceva decît o ingenuă rotofeie plină de candori...

— Bine, Mariana Mihuț, s-a făcut: eu sînt gata să te văd pînă și în rolul unei Mata Hari... Îmi și pregătesc aplauzele, dacă asta îți dă curaj.